

ศึกษาเปรียบเทียบการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาเพื่อพัฒนาเด็ก
ประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิพุทธกับโรงเรียนคริสต์คาทอลิก
A Comparative Study of the Integration of Religious Doctrine for
the Development of Young Children in Buddhist School and
Catholic Christian School

วิชาญชัย บุญแสง Wichanchai Boonsang
คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding author, e-mail: wboonsang@yahoo.com

Received November 15, 2024; Revised December 28, 2024; Accepted: January 28, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิพุทธ และโรงเรียนคริสต์มีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ของเด็กประถมศึกษา 2) เพื่อบูรณาการหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์มีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ของเด็กประถมศึกษา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมีส่วนช่วยพัฒนาพฤติกรรมหรือมีส่วนช่วยในด้านพฤติกรรมของเด็กประถมศึกษา งานวิจัยนี้เป็น การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผล การศึกษาพบว่า การเรียนรู้หลักคำสอนที่ควรสอนแก่เด็กชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิพุทธ จะเน้น พัฒนาเด็กนักเรียนด้วยหลักธรรมแบบที่เข้าใจง่าย ที่เกี่ยวข้องกับศีล 5, สมาธิ และปัญญา โรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กได้มีกิจกรรมทางศาสนาเพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่ดี ส่วนโรงเรียนคริสต์คาทอลิก จะเป็นคำสอนเกี่ยวกับความรักต่อพระเจ้าและความรักต่อเพื่อนมนุษย์ โดยเริ่มต้นจากครอบครัวไปสู่ สังคมภายนอก และสอนให้เด็กรู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อน มีการแบ่งปันทั้งทางกายและทางใจ ตลอดจนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข และต้องเสริมสร้างเรื่องคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กด้วย การวิจัยเปรียบเทียบนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าทั้งโรงเรียนวิถิพุทธและ โรงเรียนคริสต์คาทอลิก ได้บูรณาการหลักธรรมทางศาสนาเข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียนผ่าน กิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเป้าหมายของการบูรณาการนี้ โรงเรียนวิถิพุทธเน้นที่การนำหลักพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่โรงเรียนคริสต์คาทอลิกเน้นความรักและความเอื้ออาทรในชุมชน

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักธรรม; โรงเรียนวิถิพุทธ; โรงเรียนคริสต์คาทอลิก

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the principles of their religion and rules to develop the students' knowledge; and 2) to compare and integrate the teachings for the benefit of elementary students. 3) to compare a difference of these schools and how their principles help benefit their behavior. In this qualitative research, we collected data through engaging interviews and relevant research. The result shows; Buddhist schools determine to develop students through teachings based on the 5 precepts, meditation, and wisdom. The schools encourage their involvement in Buddhist ceremonies and religious activities to help them find their spiritual path. However, the Christian Catholic schools are indicated to fostering the love of good and humanity, from their family to their society, to generosity with both physically and mentally. The schools play a crucial role in teaching students to live their lives with peace, morality, and ethic throughout their lives. This comparative research unequivocally demonstrates that both Buddhist Way of Life Schools and Christian Catholic Schools have effectively integrated their religious principles into student learning through various class and school activities. Regarding the goal of this integration, Buddhist Way of Life Schools focus on embodying Buddhist principles in daily life, while Christian Catholic Schools emphasize love and generosity among their community.

Keywords: Doctrine Integrating; Buddhism School; Christ Catholic School

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้นและทันต่อเหตุการณ์ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ขยายไปสู่ทุกมุมโลกอย่างรวดเร็ว ในสังคมโลกตะวันออก ในแต่ละประเทศ ศาสนาล้วนมีบทบาทและสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน ทำให้เกิดแนวคิดและความเชื่อการยึดถือปฏิบัติอย่างมากมาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสุขทั้งทางใจและทางกาย ในเรื่องของการดำรงชีวิต มนุษย์มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงชีพของตนเองหรือครอบครัว และมีหน้าที่ต้องตอบแทนสังคม และประเทศชาติให้ดำรงสืบไป

การพัฒนาคนมีความสำคัญทุกช่วงชีวิตตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งวาระสุดท้าย โดยเฉพาะช่วงปฐมวัย การพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคล โดยเฉพาะระบบ ประสาทและเซลล์สมองจะเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 70-80 ของผู้ใหญ่ การศึกษาในช่วงวัยนี้เป็นการ เตรียมความพร้อมให้เด็กได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพตาม แนวนโยบายกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นเริ่มต้นมาเป็นเวลานานแล้ว ตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน เช่น นักปรัชญา เพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) รวมทั้งนักปรัชญาอีกหลายๆ ท่าน ในสมัยนั้น ได้มองเห็นความสำคัญของเด็กในอนาคตช่วง 6 ปี แรกของชีวิต จากแนวคิดของนักปราชญ์ต่างๆ เหล่านี้ จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา ปฐมวัยเพื่อการพัฒนาสังคมในสมัยต่อมา เช่น

Froebel, Friedrich Wilhelm ให้ความหมายถึงการสอนเด็กผ่านกิจกรรมการเล่น เป็นครั้งแรกใช้ในชั้น ที่ประเทศเยอรมัน ของโรงเรียนอนุบาลซึ่งเขาใช้คำว่า kindergarten “อนุบาล” หรือ “children's garden” “สวนของเด็กๆ” เป็นชื่อเรียกที่ Friedrich Fröbel สร้างขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาของเด็กนั้นเปรียบเสมือนเมล็ดพืชที่เจริญเติบโต ปัญหาของเด็กเล็กนั้นจะเป็นไปในเรื่องของพฤติกรรมของเด็กเอง ดังนั้นครูควรให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กวัยนี้ให้ดี (กุลณพัฒน์ พัชรอุตรรัตน์, 2562)

ในประเทศไทย สถาบันในแต่ละศาสนาเกิดขึ้นมากมาย เช่น วัดพระพุทธศาสนา โบสถ์ทางศาสนาคริสต์ มัสยิดทางศาสนาอิสลาม เป็นต้น วัดพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันทางศาสนาที่สำคัญและผูกพันกับคนไทยมาช้านานตั้งแต่แรกเริ่มเป็นประเทศไทย และพระพุทธศาสนาก็มีบทบาทกับสังคมไทยเป็นอย่างมากนับตั้งแต่ในยุคสมัยสุโขทัย เป็นต้นมา คนไทยล้วนมีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ในด้านความสัมพันธ์กับความเชื่อในพระพุทธศาสนานั้น คนไทยมีความผูกพันตั้งแต่เกิด การเปลี่ยนวัยการศึกษา การทำงาน การแต่งงาน จนกระทั่งถึงการตาย ดังนั้นพระพุทธศาสนา จึงมีความสำคัญต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการจัดงานบุญ การประกอบพิธีกรรม ในวันสำคัญทางศาสนาคนไทยก็มีการไปทำบุญกันที่วัดอย่างมากมาย ทั้งนี้เมื่อมีผู้คนหลังไหลเข้ามาที่วัดแล้ว ก็ทำให้เกิดความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนต่างๆ และสามารถนำไปใช้กับชีวิตของตัวเองได้ ในโลกปัจจุบันการได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมได้มีการพัฒนาถ่ายทอดไปในรูปแบบสื่อทางสังคมอย่างมากมายและแพร่หลาย ทำให้คนไทยได้มีการรับรู้หลักธรรมดียิ่งขึ้น ปัจจุบันวัดทางพระพุทธศาสนาบางแห่ง ก็ได้มีการสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาลด้วยเช่นเดียวกัน และในโรงเรียนวัดเองก็ได้มีการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อนำไปสู่การเติบโตและส่งเสริมพฤติกรรมในทางที่ดียิ่งขึ้นไป

ผู้วิจัยเห็นว่า วัดพระพุทธศาสนาและโบสถ์ทางศาสนาคริสต์นั้นมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก เมื่อวัดและโบสถ์มีส่วนช่วยในการสนับสนุนด้านการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยแล้ว ดังนั้นเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้เคียงบริเวณวัดก็จะได้ประโยชน์โดยตรงจากการเรียนการสอนของวัดแห่งนั้นนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ การทำงานของวัด จะเน้นอบรมบ่มนิสัย ให้กับเด็กก่อนเกณฑ์การเข้าเรียน เพื่อแก้ปัญหา และประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยค่อนข้างมากที่ขาดการดูแลเอาใจใส่และพัฒนาการอย่างเหมาะสม และผู้ปกครองจำนวนมาก โดยเฉพาะพ่อ ยังขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้กับลูกเล็ก ในขณะที่เดียวกัน การเข้าถึงหนังสือเรียนสำหรับเด็กเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และความคิดตลอดถึงจินตนาการ ยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในครัวเรือนที่ยากจน ซึ่งอาจไม่ได้เข้าเรียนในระดับปฐมวัย ทั้งๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญมากต่อพัฒนาการของเด็ก สำหรับเด็กที่ได้เข้าเรียนในระดับปฐมวัยก็ยังไม่ได้รับบริหารที่มีคุณภาพที่จะช่วยให้พวกเขาได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์มีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ของเด็กประถมศึกษา
2. เพื่อบูรณาการหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์มีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ของเด็กประถมศึกษา

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมีส่วนช่วยพัฒนาพฤติกรรมหรือมีส่วนช่วยในด้านพฤติกรรมของเด็กประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และแบบสัมภาษณ์ (Indebt Interview) โดยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาเพื่อพัฒนาเด็กประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิพุทธกับโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. เก็บข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตัวอย่าง คำถาม ตัวอย่างสัมภาษณ์ ที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ หนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของปัญหาและประเด็นเกี่ยวกับการบูรณาการศาสนาเพื่อพัฒนาเด็กประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิพุทธกับโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ของงานวิจัยนี้ และค้นคว้าข้อมูลที่เชื่อมโยงในพระไตรปิฎกในพระพุทธศาสนา และคัมภีร์ไบเบิ้ลในศาสนาคริสต์คาทอลิก 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยนี้ คือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย หนังสือ วารสาร และเอกสารต่างๆ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. เก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน คือ การจัดเก็บข้อมูลตามบริบทและเสริมสร้างหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์คาทอลิก ด้วยการเข้าไปทำการสังเกต การสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้บริหารและครูที่ทำหน้าที่สั่งสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 18 คนโดยมีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีการสัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างและนำเอาหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการบูรณาการกับหลักสูตรแผนการดำเนินการ และผลลัพธ์ของการดำเนินการตามที่วางแผนไว้ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาแนวทางและวิธีการนำหลักธรรมเข้ามาบูรณาการในการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก 2) รวบรวมข้อมูลเชิงการสอนและบริบทที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางศาสนาและการเรียนของเด็กนักเรียน 3) การติดตามเรื่องของการประเมินผลในการเรียนของนักเรียนว่ามีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอย่างไร

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารคัมภีร์ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย หนังสือ วารสาร และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น รวมถึงข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยตรงจากทางครูผู้สอน ครูประจำชั้น นำมาวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic Analysis) 6 ขั้นตอน คือ (1) ทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (2) ทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้น (3) การค้นหาแก่นสาระ (4) การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ (5) การระบุและตั้งชื่อแก่นสาระ (6) การจัดทำรายงาน (Braun & Clarke, 2006) เปรียบเทียบถึงประเด็นความแตกต่างระหว่างโรงเรียนวิถิพุทธกับโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ว่ามีส่วนช่วยพัฒนาพฤติกรรมของเด็กชั้นประถมศึกษาหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาทางความรู้ความเข้าใจให้กับเด็กนักเรียนอย่างไร กระบวนการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนชั้นประถมนี้ มีแนวทางการเรียนด้านศาสนาอย่างไรบ้าง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีการรักที่จะเรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่มีการเสริมสร้างแก่นนักเรียน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาประเด็นที่ 1 การศึกษาหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์ต่างมีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน โดยเป็นเหมือนการเสริมสร้างให้เด็กชั้นประถมเกิดความรู้ความเข้าใจและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และสังคมภายนอก

ผลการศึกษาประเด็นที่ 2 การบูรณาการหลักคำสอนทางศาสนาในโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์มีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ของเด็กประถมศึกษาให้เกิดแนวทางในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน การทำงานเพื่อความสำเร็จ การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ก็จะมีส่วนช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ดีทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

ผลการศึกษาประเด็นที่ 3 ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ไม่ค่อยแตกต่างกันเท่าไรนัก เพราะทั้งโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ก็มีแนวทางและวิธีการสอดแทรกหลักธรรมคำสอนให้กับนักเรียนในโรงเรียนเหมือนกัน

การวิเคราะห์หลักคำสอนโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 - ตารางที่ 4

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการวิเคราะห์หลักคำสอนของโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการบูรณาการโรงเรียนคริสต์คาทอลิกกับโรงเรียนวิถิปุทธ

เรื่อง	รูปแบบ	จุดร่วม	จุดต่าง
1. การบูรณาการความรู้หลักธรรมทางศาสนา	สอนแบบบอกตัวอย่างเรื่องราวต่างๆ	มีการนำเรื่องประวัติของพระศาสดามาเล่าเป็นลักษณะเชิงธรรมะ และให้ข้อคิดต่างๆ เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ปฏิบัติ	ด้านหลักธรรมจะไม่เหมือนกัน ทางพระพุทธศาสนาจะมุ่งเน้นให้ปฏิบัติ ส่วนทางคริสต์คาทอลิกมุ่งเน้นให้เกิดความศรัทธาและส่งเสริมความรักต่อพระเจ้า
2. แนวทางการบูรณาการด้านหลักการปฏิบัติและจริยศาสตร์	กิจกรรมทางวิชาการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคม	มีการอบรมเสริมสร้างนำเอาแนวหลักธรรมเข้ามาร่วมด้วย เช่น การบริจาค การทำทาน การให้สิ่งของเครื่องใช้	ทางโรงเรียนวิถิปุทธจะไปทำบุญที่วัดประจำ เพราะเนื่องจากเป็นนโยบาย แต่ทางโรงเรียนคริสต์ไม่ได้ไปโบสถ์ เพราะอยู่ในช่วงวันธรรมดา แต่ไปได้แค่เรียนรู้ในบางครั้งที่มีกิจกรรมร่วมกับโบสถ์

3. แนวทางการบูรณาการด้านศรัทธาภาพ	สอนด้านหลักธรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจจากพื้นฐานไปสู่ความเข้าใจที่ละเอียดอ่อนมากขึ้น	มีการให้ความรู้ให้ ความ เข้าใจ ในหลักธรรมพื้นฐาน หากมีข้อสงสัยนักเรียนสามารถซักถามข้อสงสัยได้ตามปกติ	ทางด้านโรงเรียนวิถิพุทธจะเน้นการทำสมาธิ เพราะมุ่งพัฒนาด้านจิตใจ แต่ของคริสต์จะมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ
4. แนวทางบูรณาการด้านสมรรถภาพ	การฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ	ทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางการเพิ่มสมรรถภาพการเรียนรู้ให้เด็กโดยการประเมินเหมือนกัน	วิธีการเพิ่มสมรรถภาพของโรงเรียนวิถิพุทธจะเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนและโรงเรียนคริสต์เริ่มจากการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่าการนำหลักธรรมมาสอน ของทั้งโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของการสอดแทรกไปในรายวิชากิจกรรมที่นักเรียนต้องเรียน เนื่องจากนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 1 ค่อนข้างจะเป็นเด็กเล็ก การสอนในหลักธรรมตรงๆ อาจทำให้เด็กไม่เข้าใจได้ การนำเด็กมาร่วมทำกิจกรรมและสอดแทรกหลักธรรม เป็นการบูรณาการให้เด็กได้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ เช่น การจัดกิจกรรมในเรื่องการทำความดี การให้ทาน การรักษาศีลของโรงเรียนคริสต์จะมีวันสำคัญทางศาสนาก็จะมีการสอดแทรกหลักธรรมที่มีต่อพระเจ้า เช่น เรื่องความรัก ความเมตตา เป็นต้น

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการวิเคราะห์หลักคำสอนของโรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคริสต์

หลักการทางวิถิพุทธ	หลักการทางคริสต์	จุดร่วม	จุดต่าง
การมุ่งเน้นในความเข้าใจในหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา	การสร้างความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของความขยันอดทน และความเพียรพยายาม	เน้นให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในบริบทของหลักคำสอนที่เป็นพื้นฐานทางศาสนาทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางเดียวกันคือพัฒนาเด็กให้มีความเข้าใจ	โรงเรียนวิถิพุทธมุ่งเน้นด้านประพฤติกรรมในหลักธรรมปฏิบัติ เช่น สมาธิ ถือศีล ส่วนโรงเรียนคริสต์มุ่งเน้นหลักคำสอนพื้นฐานเป็นตัวของตัวเองไม่ขัดกับพระประสงค์พระเจ้า
ความประพฤติ	ความยึดมั่นในความประพฤติดีประพฤติชอบ	เน้นให้นักเรียนได้ให้ความรัก ซึ่งเป็นพื้นฐานของหลักธรรมและมีเมตตาธรรมต่อเพื่อน	โรงเรียนวิถิพุทธจะสอนเรื่องความประพฤติในศีลธรรมและโรงเรียนคริสต์จะสอนเรื่องความรักใน

		มนุษย์	เพื่อนมนุษย์ตามพระประสงค์ของพระเจ้า
ด้านพิธีกรรม	การมีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา	สอนเรื่องของพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ มีประเพณีอย่างไรควรมีการปฏิบัติตนอย่างไร	โรงเรียนวิถิปุทธมุ่งสอนเรื่องการปฏิบัติตัวในวันสำคัญส่วนโรงเรียนคริสต์สอนพิธีกรรมให้มีกิจกรรมสรรเสริญพระเจ้า

จากตารางที่ 2 อธิบายได้ว่า ในโรงเรียนวิถิปุทธจะเน้นเรื่องของความอดทน ความขยัน เพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ส่วนโรงเรียนคริสต์คาทอลิกจะเน้นไปในเรื่องของหลักธรรมพื้นฐาน เช่นความรัก การแบ่งปัน การให้อภัย แต่อย่างไรที่ท้ายที่สุดแล้ว ทั้งสองโรงเรียนก็มุ่งจะให้นักเรียนได้เข้าใจในเรื่องของหน้าที่ของตนเองในปัจจุบัน นั่นคือให้เด็กมีความมุ่งมั่นและตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่ออนาคตที่ดี ในด้านพิธีกรรมของโรงเรียนก็มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในส่วนของโรงเรียนคริสต์คาทอลิกก็จะมีกิจกรรมด้วยเช่นกัน อาจจะร่วมกับโบสถ์ที่อยู่ใกล้ๆ โดยมีการประกาศให้นักเรียนผู้สนใจมีสิทธิเข้าร่วม แม้นักเรียนบางคนที่ไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์ แต่ทางโรงเรียนก็มีการสอดแทรกหลักการปฏิบัติโดยมีการเปรียบเทียบให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจ และทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในศาสนาที่ตนเองนับถือมากขึ้นไปด้วย

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักธรรมไปใช้บูรณาการ

โรงเรียนวิถิปุทธ	โรงเรียนคริสต์คาทอลิก	จุดร่วม	จุดต่าง
ไตรสิกขา 3 อิทธิบาท 4	ไตรสิกขา 3 อิทธิบาท 4	ทั้งสองโรงเรียนก็เน้นด้วยความรัก ความเมตตา การให้อภัยการบริจาค แบ่งปัน การช่วยเหลือผู้ยากไร้ ขาดแคลน	ใช้หลักธรรมทางศาสนาของตนเองสอน โดยทางคริสต์ก็จะเน้นการแบ่งปัน การช่วยเหลือ ทางโรงเรียนพุทธก็จะเน้นการทำทาน การถือศีล การเจริญภาวนา
สร้างความสำเร็จของชีวิตด้วยการประพฤติปฏิบัติชอบ	สร้างความสำเร็จโดยเน้นให้การศึกษาไปสู่การทำงานในอนาคต	เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม โรงเรียน เด็กไม่มีปัญหาทะเลาะกัน อยู่กันอย่างสงบช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	ทางด้านโรงเรียนคริสต์มุ่งเน้นให้เด็กเกิดจิตใจเมตตา เกื้อกูลกันช่วยเหลือแบ่งปันกัน ในโรงเรียนวิถิปุทธ มุ่งเน้นให้เด็กเกิดนิสัยอดทนและขยันหมั่นเพียรเพื่ออนาคต
การพัฒนาด้านกาย วาจา ใจ	เพื่อพัฒนา กาย วาจา ใจ และมีคุณภาพที่ดี	เด็กนักเรียนรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของให้กับเพื่อน ครอบครัว	เด็กนักเรียนโรงเรียนวิถิปุทธจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติตนในรูปแบบ

		และสังคม เมื่อกลับไปบ้าน เด็กก็จะได้นำเอาความรู้ด้านหลักธรรมไปใช้	ชาวพุทธแต่เด็กนักเรียนโรงเรียนคริสต์ไม่ได้เป็นคริสต์แต่อาศัยมาเรียนเฉยๆ เท่านั้น
--	--	---	--

จากตารางที่ 3 อธิบายว่า การนำหลักธรรมไปใช้บูรณาการในโรงเรียนวิถึพุทธ จะเน้นหลักธรรม ที่เป็นหลักคือ ไตรสิกขา 3 อิทธิบาท 4 ในด้านหลักธรรมอื่นก็จะมีสอดแทรกเข้ามาบ้าง แต่ไม่ได้ยกนำมาทั้งหมด เพราะว่าเนื้อหาอาจมากเกินไปสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในด้านเป้าหมาย ทั้งโรงเรียนวิถึพุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ก็มีลักษณะคล้ายกันคือ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี หรือพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ในด้านของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความรู้ ก่อนให้เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทลดน้อยลง เด็กนักเรียนจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เป็นต้น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบข้อเสนอหลักการการบูรณาการคำสอนของโรงเรียนวิถึพุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก

หลักการ / แนวทาง	ลักษณะ	จุดร่วม	จุดต่าง
1. วิธีการการบูรณาการ	ใช้สื่อการสอนที่เป็นกลางในการสอนนักเรียน เพื่อสร้างความสนใจ	ใช้สื่อ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง การ์ตูน ในการเรียน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นความสนใจให้เด็กเกิดความสนใจอยากดู	ความพร้อมของโรงเรียนที่ต่างกัน ในทางคริสต์ค่อนข้างมีรายละเอียดเรื่องเล่าเยอะ ส่วนโรงเรียนวิถึพุทธเน้นการปฏิบัติ
2. ความเข้มข้นในการเรียนรู้	การเรียนรู้และเข้าใจแบบง่ายๆ ไม่ซับซ้อนจนเกินไป	เน้นศึกษา หลักธรรมพื้นฐาน การสอนในห้องเรียนส่วนหนึ่ง นอกห้องเรียนส่วนหนึ่ง ใช้เวลาไม่มากนัก	ทางโรงเรียนคริสต์ไม่เน้นเข้มข้นมาก แต่ทางโรงเรียนวิถึพุทธเน้นแนวทางการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ
3. การบูรณาการผ่านรายวิชา	สอดแทรกในเนื้อหา รายวิชาสังคม ศาสนา และจริยธรรม โดยให้นักเรียนได้เข้าใจพื้นฐานก่อน	เน้นการบูรณาการเป็นรูปแบบกิจกรรม เพื่อให้เกิดแนวคิดและการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเพื่อนในห้องหรือในกลุ่ม แบ่งปัน	โรงเรียนคริสต์มีกิจกรรมสอดแทรกเนื้อหาไปในเชิงของเรื่องเล่า ส่วนโรงเรียนวิถึพุทธเน้นด้านการฝึกสมาธิเป็นกิจกรรม
4. ปัญหาการบูรณาการกับเด็กที่นับถือต่างศาสนา	ผลกระทบทางตรงและทางอ้อม การบูรณาการหลักธรรมทำให้เกิดมุมมองและ	เหมือนกันด้าน การถือปฏิบัติ ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ขัดจารีตประเพณีแต่อย่าง	ความไม่เชื่อในพระเจ้าของโรงเรียนวิถึพุทธ และความเชื่อในพระเจ้าของโรงเรียนคริสต์

	ความเข้าใจศาสนา ต่างความเชื่อ	ใด คือใครๆ ก็นำไปใช้ ได้	
5. ผลลัพธ์การบูรณาการมีทิศทางในการพัฒนาไปอย่างไร	ทิศทางในการพัฒนาความรู้ความสำเร็จให้กับตนเองและส่งเสริมพฤติกรรมนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในชีวิต	มีทิศทางคือ พัฒนาตัวเองด้านพฤติกรรม ความรัก ความเมตตา ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านสังคม	โรงเรียนวิถิปุทธพัฒนา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นภาวนา 4 แต่โรงเรียนคริสต์ไม่ได้มุ่งหวังสูงเพราะเด็กนักเรียนบางคนไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์คาทอลิก

จากตารางที่ 4 อธิบายได้ว่า การบูรณาการหลักคำสอนทั้งโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ได้มีการใช้สื่อการสอนเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความรู้เหมือนกัน และความเข้มข้นในการอบรมสั่งสอนทั้งสองโรงเรียนไม่ได้เน้นเข้มข้นมากนักแต่จะเน้นในเรื่องหลักธรรมพื้นฐานให้เข้าใจก่อน เพราะว่าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในการบูรณาการหลักธรรมคำสอนจะมุ่งเน้นผ่านในรายวิชาด้านสังคมศาสตร์เหมือนกัน ผลกระทบกับนักเรียนที่นับถือต่างศาสนาไม่มีเพราะการบูรณาการหลักธรรมจะค่อนข้างเป็นสากลซึ่งทุกคนในโลกนี้สามารถปฏิบัติได้ โดยไม่มีผลกระทบอันใด ผลลัพธ์ของการบูรณาการ นักเรียนมีแนวโน้มมุ่งมั่นในการเรียนและรู้จักช่วยเหลือเพื่อนได้มากขึ้นเป็นอย่างดี มีความขัดแย้งน้อยลง เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 หลักธรรมคำสอนทางศาสนาของโรงเรียนวิถิปุทธเพื่อพัฒนาเด็กชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิปุทธในด้านพฤติกรรมนักเรียนโดยนำหลักธรรมเข้าไปรวมอบรมสั่งสอนนักเรียนด้าน ศิล สมาธิ ปัญญา และมีการสอดแทรกหลักธรรมอื่น ด้วย เช่น อธิบาท 4 มรรค 8 สังคหวัตถุ 4 ทั้งนี้จะเป็นการสอนจากพระที่อยู่บริเวณใกล้ๆ ซึ่งเป็นวัดที่มีโรงเรียนตั้งอยู่ งานศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับดรรดารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ได้เสนอว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นวัยแห่งการเริ่มต้นชีวิตมนุษย์เป็นวัยที่สำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจ การปลูกฝังเจตคติ และการปฏิบัติการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงสืบทอดการดำรงไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเริ่มตั้งแต่ ตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก และมี พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูคอยให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเรื่องอนุรักษ์แก่เด็กในวัยแรกเริ่ม รูปแบบการเรียนการสอนแบบวิถิปุทธที่ยึดธรรมะหลัก คือ หลักอริยสัจ 4 และ ธรรมะประกอบ คือ หลักกัลยาณมิตร หลักโยโสมนสิการ หลักไตรสิกขา และหลักอธิบาท 4 มีขั้นตอนการสอน 8 ขั้นตอน คือ สร้างความตระหนักและเจตคติ คิดถึงสาเหตุของปัญหา เสนอ และคิดทางเลือกวางแผนดำเนินการประเมินและหาทางเลือก ปฏิบัติตามขั้นตอน ประเมินผล และปรับปรุง วัดประเมินผลและสรุปผล รวมทั้งได้เอกสารคู่มือประกอบรูปแบบการเรียนการสอน แบบพุทธวิธีและแผนการสอน คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบพุทธ (ดรรดารัตน์ อุทัยพยัคฆ์, 2548)

วัตถุประสงค์ที่ 2 การบูรณาการหลักสูตรโรงเรียนคริสต์คาทอลิก จะมีวิธีการคือ พัฒนาด้าน อารมณ์ จิตใจก่อน โดยมีการสอนเรื่องการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเพื่อนในห้อง การเอาใจใส่ใน หน้าที่ โดยจะมีส่วนช่วยพัฒนาอารมณ์จิตใจ เช่น เรื่องของการให้ การแบ่งปัน การรู้จักให้อภัย และความ รักที่มีต่อพระเจ้า ทำให้นักเรียนเกิดการทะเลาะวิวาทน้อยลง เป็นต้น สอดคล้องกับสุรินทร์ จารย์ อุประการ ได้เสนอว่า องค์ประกอบการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิก เป็นพหุองค์ประกอบ มี 9 องค์ประกอบ คือ (1) การเงินและงบประมาณตามอัต ลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (2) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าพระวรสาร (3) การ บริหารจัดการตามนโยบายการจัดการศึกษาคาทอลิกแบบมีส่วนร่วม (4) การอภิบาลและบริหารงาน บุคคล (5) การจัดกิจกรรมตามหลักอภิบาล (6) งานจิตตภิบาล (7) การกำหนดหลักสูตรบนพื้นฐาน คุณค่าพระวรสาร (8) การกำหนดเนื้อหาวิชาตามแนวคิดของพระศาสนจักรคาทอลิก และ (9) การวางแผนและกำหนดเป้าหมายตามนโยบายของพระศาสนจักรคาทอลิก ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็น สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญในการ ดำเนินงานของโรงเรียนคาทอลิกตามเป้าหมาย และพันธกิจที่สภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศ ไทยกำหนด และองค์ประกอบดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัต ลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในอนาคต (สุรินทร์ จารย์อุประการ, 2556)

วัตถุประสงค์ที่ 3 โรงเรียนวิถียุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิก มีกระบวนการเสริมสร้าง พัฒนาเด็กโดยมีกรอบแนวทาง คือ ใช้หลักสูตรทางศาสนา นำมาสอนให้เด็กเกิดความเข้าใจใน ผลลัพธ์และชี้ให้เห็นถึงปัญหาความวุ่นวายต่างๆ หากไม่เคารพในหลักสูตร ในกระบวนการเสริมสร้าง จะมีการอบรมสั่งสอนตั่งแต่นักเรียนชั้นปฐมวัย แต่ตอนนั้นจะเป็นหลักสูตรง่ายๆ และเมื่อเลื่อน ระดับขึ้นเป็นประถมศึกษาแล้ว การเสริมสร้างก็มีความต่อเนื่องเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและเข้าใจ ในบริบทศาสนาที่มีต่อมนุษย์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมวราพร พิณจิรวิทย์ ได้เสนอว่า การพัฒนาผู้เรียนในปัจจุบันไม่ใช่เพียงเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งเพียงอย่างเดียว แต่การพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญควบคู่กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ตามที่หลักสูตร การศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ไว้ในข้อ 4 ว่ามีคุณธรรมจริยธรรมและจิตใจที่ดีงามเป็น การมุ่งให้ เด็กนักเรียนระดับปฐมวัยเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม จากการจัด ประสบการณ์ เรียนรู้โดยครูผู้สอนเพื่อส่งผลให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมและจิตใจที่ดีงามใน อนาคต การจัดการเรียนการสอนตามสภาพของท้องถิ่นโดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ ประมวลผลนำเอาคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปในบทเรียนที่ทำการสอนซึ่งเน้นตามวัฒนธรรมท้องถิ่นของ นักเรียน พบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพมีความเจริญทางคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ดังนี้ (1) ด้านความขยัน (2) ด้านความประหยัด (3) ด้านความซื่อสัตย์ (4) ด้านมีวินัย (5) ด้านสุขภาพ (6) ด้านความสะอาด (7) ด้านความสามัคคี (8) ด้านความมีน้ำใจ กล่าวคือ การที่มีการบูรณาการ หลักสูตรเข้าไปในการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นไม่ได้แค่เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างเดียว แต่ จะมีองค์ประกอบอื่นๆ ตามมาด้วย เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนเอง การรู้จักใช้ชีวิต อย่างถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาต่อสังคมในอนาคต ด้วยเหตุนี้ การเรียนการสอนหลักสูตรจึงมีบทบาทใน การพัฒนาเด็กนักเรียนชั้นประถมเป็นอย่างยิ่ง (เปรมวราพร พิณจิรวิทย์, 2558)

จากการศึกษาพบว่า ทั้งโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิกไม่ได้เน้นไปในลักษณะเข้มข้นไปในเชิงไปสู่ความเป็นผู้นำทางศาสนาแต่จะมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและนำไปสู่การสร้างเสริมคุณธรรมอันดีงาม ไม่ว่าจะเป็น ศิล สมาธิ ปัญญาทางพระพุทธศาสนา และการสวดมนต์สรรเสริญพระเจ้า หรือการประพฤติปฏิบัติตัวให้มีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ ก็ย่อมส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ดีในอนาคต ส่วนการจะเป็นผู้นำด้านศาสนานั้นจะเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจด้วยตัวเองไม่ได้มีการบังคับแต่อย่างใด และในช่วงประถมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงที่ควรเอาใจใส่เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาลงพื้นที่วิจัยเรื่องศึกษาเปรียบเทียบการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาเพื่อพัฒนาเด็กประถมศึกษาในโรงเรียนวิถิปุทธกับโรงเรียนคริสต์คาทอลิก ได้ผลสรุป ดังนี้

ประเด็น	ผลที่ได้รับ
1.วิธีการบูรณาการหลักธรรมคำสอน	<p>1 ทั้งโรงเรียนวิถิปุทธและโรงเรียนคริสต์คาทอลิกรู้และเข้าใจในศาสนาของตนเองเด่นชัดมากขึ้น</p> <p>2 เด็กโรงเรียนคริสต์คาทอลิกและโรงเรียนวิถิปุทธ มีแนวทางในด้านหลักธรรมทางศาสนา ได้หลักธรรมเป็นเครื่องยึดถือจิตใจ</p>
2.แนวทางการบูรณาการโรงเรียน	<p>1. โรงเรียนคริสต์คาทอลิก จะมีการใช้เกมส์ หรือ สื่อการสอนรูปแบบใหม่ เกี่ยวกับประวัติของพระเยซู ในเชิงเรื่องเล่า และนำหลักคำสอนมาบูรณาการให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจ</p> <p>2. การบูรณาการในโรงเรียนวิถิปุทธส่วนใหญ่จะมีแนวร่วมจากวัดที่อยู่บริเวณใกล้โรงเรียน โอยทางวัดอาจจะส่งพระมาเทศน์ บรรยายสอนหลักธรรม เป็นต้น</p>
3. จุดรวมและจุดต่าง	<p>1.ทั้งสองโรงเรียนมีวิธีการบูรณาการหลักคำสอน คล้ายกัน คือ ไม่มีการสอนแบบวิชาการ แต่จะสอนแบบลักษณะเรื่องเล่า ให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น</p> <p>2. ทั้งสองโรงเรียนมีความแตกต่างด้านของ หลักธรรม ซึ่งชัดเจนอยู่แล้วว่า ทางโรงเรียนคริสต์นับถือพระเจ้า แต่ทางโรงเรียนวิถิปุทธไม่ได้เชื่อในการสร้างโลกของพระเจ้า ทุกสิ่งเกิดขึ้นตั้งอยู่และมีการดับสูญ</p>

จากตารางเราสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่ได้จากการศึกษาเรื่องนี้ ทำให้ได้เข้าใจถึงระบบการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ที่หลายศาสนามีแนวทางและวิธีการสอนที่ไม่ได้สอนแค่ในหนังสือ การเปรียบเทียบวิธีการสอนก็ค่อนข้างคล้ายคลึงกันไม่ว่า จะเป็นการนำเอาสื่อต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการสอนกับนักเรียน กระบวนการสอนที่ไม่ซับซ้อน การเข้าถึงเด็กนักเรียน ล้วนมีการนำไปใช้ในหลายๆ โรงเรียนไม่ว่าโรงเรียนวิถิพุทธและคาทอลิก

บทสรุป

องค์ความรู้เรื่องของการเปรียบเทียบศึกษาระหว่าง โรงเรียน ทั้ง สองศาสนา ได้ผลว่า ทั้ง โรงเรียนวิถิพุทธและโรงเรียนคาทอลิก มีแนวทางในการบูรณาการ เช่นเดียวกันในเชิงวิธีการ แต่เรื่องหลักธรรม ครูแต่ละศาสนาจะมีการสอแทรก หลักธรรมในศาสนาของตนเข้าไปในรูปแบบ การสอน เนื้อหาตำรา หรือ กิจกรรมต่างๆ เป็นต้น องค์ความรู้ด้านเป้าหมายของการบูรณาการของโรงเรียนวิถิพุทธ คือ มุ่งเน้นความเข้าใจไม่ได้สอนลึกแต่จะให้ผู้รู้เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ ด้านศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักไตรสิกขา ด้านโรงเรียนคริสต์คาทอลิก จะมุ่งเน้นในด้านความประพฤติปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่จะมีการเน้นการเสริมสร้างในหลักธรรมพื้นฐาน เชิงของความรักเพื่อนมนุษย์ และการแบ่งปัน การให้อภัยซึ่งกันและกัน และการช่วยเหลือกันในหมู่เพื่อน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ด้านวิชาการนี้ หน่วยงานที่สามารถนำไปพัฒนาได้อย่างดีคือ สถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนชั้นประถมทั้งโรงเรียนคริสต์คาทอลิกและโรงเรียนวิถิพุทธ นำไปปรับปรุงเสริมสร้างให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยมีแนวทางดังนี้

1) การศึกษาเปรียบเทียบการพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ควรแบ่งออกเป็น 2 ช่วงในการศึกษา คือ ช่วงประถมต้น และ ช่วงประถมปลาย โดย 2 ช่วงชั้นนี้ จะมีความแตกต่างเรื่องของวัยวุฒิอย่างชัดเจน

2) ด้านการเรียนรู้ถ้าเป็นรายวิชา อาจมีการสอดแทรกไปในรายละเอียดได้ แต่ถ้าไม่ใช่ในรายวิชาด้านศาสนาและจริยธรรมแล้ว การเสริมสร้างจะต้องมีในรูปแบบของการเรียนรู้ภายนอก โดยอาจมีกิจกรรม เช่น การรวมกลุ่มทำงาน การไปดูชุมชน ต่างๆ เป็นต้น

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการด้านจิตใจและความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนการนำไปใช้ในชีวิตที่ผ่านมาของกลุ่มผู้สูงวัย มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตอย่างไร

2) ควรศึกษาหลักคำสอนคริสต์ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ดำรงชีวิต และมีการนำไปใช้บ่อย ที่เห็นได้ชัดเจนจากกลุ่มวัยกลางคน ช่วงวัยทำงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กุลณพัฒน์ พัชรชัยรัตน. (2562). “การจัดการศึกษาปฐมวัย: นโยบายและการจัดการเชิงพุทธบูรณาการ”. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 6(ฉบับพิเศษ): 414-435.

- ดรรรัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบพุทธวิธีเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรต.
- เปรมวรพร พิณจิรวิทย์. (2558). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอนุบาล 1 โดยการประยุกต์ใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนบ้านสามหลัง อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี.
- สุรินทร์ จารย์อุปการะ. (2556). การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิก. *วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, (3): 77-101.

